

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการสำรวจการรับรู้ถึงความเสี่ยงและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

: กรณีศึกษาประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไป ใน 15 จังหวัดทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

(สัญญาเลขที่ 61-02029-0060)

โดย
ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ

SAB
Research Centre for Social and Business Development Co., Ltd.

เมษายน 2563

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการสำรวจการรับรู้ถึงความเสี่ยงและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 : กรณีศึกษาประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไป
ใน 15 จังหวัดทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

(สัญญาเลขที่ 61-02029-0060)

โดย

SAB

Research Centre for Social and Business Development Co., Ltd.

ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

เมษายน 2563

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการสำรวจการรับรู้ถึงความเสี่ยงและพฤติกรรมการตีมือเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-19 มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการรับรู้ถึงความเสี่ยง พฤติกรรมการตีมือ และการเข้าถึงเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-19 ตลอดจนผลกระทบของการห้ามจำหน่ายเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ต่อผู้ติดเชื้อ และแนวทางการช่วยเหลือผู้ติดเชื้อ โดยสำรวจกับประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไป ใน 15 จังหวัดทั่วประเทศทุกภูมิภาคของประเทศ ด้วยการโทรศัพท์สัมภาษณ์ จำนวน 1,566 ตัวอย่าง ดำเนินการในช่วงระหว่างวันที่ 17 - 30 เมษายน 2563 ประเด็นสำคัญที่พบสรุปได้ดังนี้

การรับรู้ถึงความเสี่ยงและอันตราย พฤติกรรมการตีมือ การเข้าถึงเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ของประชาชน ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-19

กว่าร้อยละ 70 ทราบว่าการตีมือเครื่องตีมือแอลกอฮอล์เป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโคโรนา-19 และเป็นการทำลายภูมิคุ้มกันของร่างกาย อาจทำให้ติดเชื้อได้ง่าย และอาจป่วยรุนแรง

ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา พบว่ามีร้อยละ 40.7 ที่ตีมือเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ ในกลุ่มนี้ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา มีสูงถึงร้อยละ 81.5 ที่ไม่ได้ตีมือเลยและตีมือน้อยลง เพราะหาซื้อไม่ได้/ ซื้อมาก ขณะที่ร้อยละ 18.2 ตีมือเท่าเดิม เพราะชอบตีมือสังสรรค์ และมีเพียงร้อยละ 0.3 ที่ตีมือบ่อยขึ้น เพราะมีเวลาว่างมากขึ้น โดยกลุ่มที่ตีมือประจำ (อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง) มีแนวโน้มตีมือเท่าเดิม/ ตีมือบ่อยขึ้น มากกว่ากลุ่มที่ตีมือนานๆ ครั้ง ทั้งนี้ เฉพาะตัวอย่างที่ยังตีมือในช่วง 30 วันที่ผ่านมา พบว่ามีกลุ่มที่ตีมือประจำอยู่ถึงร้อยละ 39.3 ซึ่งโดยมากตีมือกับคนในครอบครัว และส่วนใหญ่ตีมือที่บ้าน หรือที่พักของตัวเอง เกือบทั้งหมดร้อยละ 97.9 ระบุว่า ณ วันที่ทำการสำรวจนั้นมีการประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ในจังหวัด เฉพาะตัวอย่างที่ระบุว่ามีการประกาศห้ามจำหน่าย มีร้อยละ 35.8 ที่คุ้นไว้ก่อน ขณะที่ร้อยละ 64.2 ไม่ได้คุ้น แต่กลุ่มที่ไม่ได้คุ้นกลับพบว่า มีร้อยละ 36.4 ที่ได้ตีมือ เพราะที่บ้านมีเก็บไว้อยู่แล้ว รวมถึงไปตีมือกับเพื่อนหรือคนอื่น แต่ที่น่าพิจารณาคือ มีร้อยละ 16.2 ที่ยังหาซื้อได้จากร้านขายของชำในชุมชน/ หมู่บ้าน

2. ผลกระทบของการห้ามจำหน่ายเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ และแนวทางการช่วยเหลือผู้ติดเชื้อ

ในช่วงวันที่ประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ ตัวอย่างร้อยละ 15.7 ยังพบเห็นการตีมือสังสรรค์ และร้อยละ 5.8 ยังพบเห็นว่ามีการขาย ทั้งนี้ กว่า 3 ใน 4 ระบุว่ามีการรณรงค์ตีมือ เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในชุมชน/ หมู่บ้าน แต่มีเพียงร้อยละ 5.6 ที่ระบุว่ามีการช่วยเหลือผู้ติดเชื้อ อย่างไรก็ตาม มีถึงร้อยละ 28.7 ที่ระบุว่าไม่มีผู้ติดเชื้อ และร้อยละ 50.7 ระบุไม่ทราบ/ ไม่แน่ใจ

ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 90 ได้รับความเดือดร้อนในช่วงการระบาดของโควิด-19 โดยเฉพาะการสูญเสียรายได้ และมีความยากลำบากในการทำงาน/ ประกอบอาชีพ ในทางตรงข้าม มีเพียงส่วนน้อยไม่ถึงร้อยละ 10 ที่ได้รับความเดือดร้อนในช่วงห้ามจำหน่ายเครื่องตีมือแอลกอฮอล์

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะจากคณะผู้วิจัย

1. แม้ส่วนใหญ่มีการรับรู้ถึงความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาด และอันตรายหากติดเชื้อ อันเนื่องมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ยังไม่ทราบ โดยเฉพาะในกลุ่มที่ดื่มประจำ จึงยังจำเป็นที่จะต้องสร้างการรับรู้ให้มากขึ้น โดยผ่านอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่สามารถช่วยสื่อสารทำความเข้าใจ สร้างความตระหนักให้มากยิ่งขึ้นกับกลุ่มที่ดื่มประจำ รวมถึงประชาชนทั่วไป

2. ในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด-19 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนลดลงอย่างชัดเจน แม้กระทั่งในกลุ่มที่ดื่มประจำ อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มที่ยังดื่มนี้ก็ควรต้องทำความเข้าใจ สร้างความตระหนักดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจช่วยได้ด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือสร้างงานเสริมรายได้ เพื่อไม่ให้ประชาชนเปื้อนหายในช่วงที่เก็บตัวอยู่บ้าน แล้วใช้เวลาว่างไปกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3. ในช่วงประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยังพบว่าบางพื้นที่สามารถหาซื้อได้จากร้านขายของชำในชุมชน/ หมู่บ้าน จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

4. การช่วยเหลือผู้ติดสุราในช่วงประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นยังไม่มี ความชัดเจนนัก จึงควรขับเคลื่อนมาตรการคัดกรอง/ บำบัดผู้ติดสุราอย่างจริงจัง ผ่านหน่วยบริการสุขภาพในระดับพื้นที่

5. จากผลที่พบว่ามีเพียงส่วนน้อยที่ได้รับความเดือดร้อนจากการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จึงสามารถใช้เป็นข้อมูลนำไปสนับสนุนมาตรการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วงการระบาดของโควิด-19 ได้ เพียงแต่ต้องมีแนวทางการช่วยเหลือผู้ติดสุราด้วยดังข้างต้น

คำนำ

โครงการสำรวจการรับรู้ถึงความเสี่ยงและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 : กรณีศึกษาประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไป ใน 15 จังหวัดทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ เป็นโครงการวิจัยภายใต้ความร่วมมือระหว่างศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) และศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ (SAB) โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โครงการดังกล่าวนี้ต้องการหาคำตอบในสถานการณ์เร่งด่วนที่มีความผันแปรสูง ในขณะเดียวกันก็มีข้อจำกัดในการลงพื้นที่ภาคสนาม เพราะต้องหลีกเลี่ยงการเดินทางข้ามจังหวัด ภายใต้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อควบคุมการระบาดของไวรัส ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การโทรศัพท์สัมภาษณ์ (จากฐานข้อมูลหมายเลขโทรศัพท์มือถือ) โดยประยุกต์ใช้การสุ่มตัวอย่างที่อ้างอิงตามฐานข้อมูลประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป แล้วควบคุมสัดส่วนการเก็บข้อมูลของแต่ละจังหวัดที่ได้จากการสุ่มให้เป็นไปตามโครงสร้างประชากรที่แท้จริง

รายงานฉบับนี้ เป็นการนำเสนอตารางแสดงผลการสำรวจ การพรรณนาผล พร้อมกับอภิปรายผลจำแนกออกเป็นตอนต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์สำหรับศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ในการใช้ติดตามสถานการณ์ปัญหา เพื่อนำไปประกอบเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการป้องกันผลกระทบจากการห้ามจำหน่ายต่อไป

ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ (SAB) ขอขอบคุณศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) สำหรับความร่วมมือทางวิชาการ ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำหรับการสนับสนุนทุนการวิจัย และขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าร่วมให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น คณะผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

คณะผู้วิจัย

ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ (SAB)

เมษายน 2563

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	i
คำนำ	iii
สารบัญ	iv
สารบัญตาราง	v
บทที่ 1	บทนำ
	ที่มาของโครงการ
	วัตถุประสงค์ในการวิจัย
บทที่ 2	ระเบียบวิธีวิจัย
	ระเบียบวิธีวิจัย
	ประชากรเป้าหมาย
	การกำหนดขนาดตัวอย่าง
	การสุ่มตัวอย่าง
	การเก็บรวบรวมข้อมูล
	เครื่องมือวัด
	การวิเคราะห์ข้อมูล
	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
	การควบคุมคุณภาพ
	ระยะเวลาดำเนินโครงการ
บทที่ 3	ผลการสำรวจ
	ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
	ตอนที่ 2 การรับรู้ถึงความเสี่ยงและอันตราย พฤติกรรมการดื่ม การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19
	ตอนที่ 3 ผลกระทบของการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และแนวทางช่วยเหลือผู้ติดสุรา
บทที่ 4	บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
	บทสรุป
	อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
ภาคผนวก	

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนกลุ่มเป้าหมายประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามภูมิภาค	3
2	แสดงจำนวนตัวอย่าง (Sample Size) พร้อมกับการปรับค่าผลกระทบจากการออกแบบการวิจัย (Design Effect) และอัตราความร่วมมือ (Response Rate)	4
3	แสดงการคำนวณขนาดตัวอย่าง (Sample Size) จำแนกภูมิภาค	4
4	แสดงผลการสุ่มตัวอย่างจังหวัด สัดส่วนและจำนวนตัวอย่าง จำแนกรายจังหวัด	5
5	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	8
6	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	9
7	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส	9
8	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามการศึกษาชั้นสูงสุด	9
9	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ	10
10	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน	10
11	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามพื้นที่พักอาศัย	10
12	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการคิดว่าการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์เป็นการเพิ่มความเสี่งต่อการติดเชื้อโควิด-19	12
13	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการคิดว่าการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์เป็นการทำลายภูมิด้้านทานของร่างกาย อาจทำให้ติดเชื้อได้ง่าย และอาจป่วยรุนแรง	13
14	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา	13
15	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุความถี่ของการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (เฉพาะตัวอย่างที่ตี๋มในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา)	13
16	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (เฉพาะตัวอย่างที่ตี๋มในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา)	14
17	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของเพศ กับการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา	14
18	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของอายุ กับการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา	15
19	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของอาชีพ กับการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา	16
20	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของความถี่ในการตี๋ม กับการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา	17
21	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุเหตุผลที่ไม่ได้ตี๋มเลย ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (เฉพาะตัวอย่างที่ตี๋มในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n = 309)	17
22	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุเหตุผลที่ตี๋มน้อยลง ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (เฉพาะตัวอย่างที่ตี๋มในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n = 210)	18
23	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุเหตุผลที่ตี๋มเท่าเดิม ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (เฉพาะตัวอย่างที่ตี๋มในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n = 116)	18
24	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุเหตุผลที่ตี๋มบ่อยขึ้น ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา	18

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
25	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุความถี่ของการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (เฉพาะตัวอย่างที่ตีพิมพ์ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา)	19
26	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุบุคคลที่ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ด้วย ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (เฉพาะตัวอย่างที่ตีพิมพ์ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n = 328)	19
27	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุสถานที่ที่ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (เฉพาะตัวอย่างที่ตีพิมพ์ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n = 328)	19
28	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุในจังหวัดที่อยู่อาศัย ในขณะนี้มีประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ (เฉพาะตัวอย่างที่ตีพิมพ์ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา)	20
29	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการซื้อต้นไว้อ่อนประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ (เฉพาะตัวอย่างที่ตีพิมพ์ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา และระบุในจังหวัดมีประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์)	20
30	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุในช่วงวันที่ประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ยังพบเห็นว่ามี การดื่มสังสรรค์ในชุมชน/ หมู่บ้าน จำแนกรายจังหวัด	21
31	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุในช่วงวันที่ประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ยังพบเห็นว่ามี การขายในชุมชน/ หมู่บ้าน จำแนกรายจังหวัด	22
32	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการมีการรณรงค์ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในชุมชน/ หมู่บ้าน จำแนกรายจังหวัด	23
33	แสดงร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการมีการช่วยเหลือผู้ติดสุรา ในชุมชน/ หมู่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	24
34	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการได้รับความเดือดร้อน ในช่วงการระบาดของโควิด-19 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n = 1,566)	25
35	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการได้รับความเดือดร้อนในช่วงห้ามจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n = 1,566)	25
36	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการคิดว่าการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์เป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด-19 (เฉพาะตัวอย่างที่ตีพิมพ์ประจำในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา)	28
37	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการคิดว่าการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์เป็นการทำลายภูมิทัศน์ของร่างกาย อาจทำให้ติดเชื้อได้ง่าย และอาจป่วยรุนแรง (เฉพาะตัวอย่างที่ตีพิมพ์ประจำในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา)	28
38	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (เฉพาะตัวอย่างที่ตีพิมพ์ประจำในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา)	29
39	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุความถี่ของการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (เฉพาะตัวอย่างที่ตีพิมพ์ประจำในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา)	29

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาของโครงการ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในปัจจุบันที่กำลังเป็นปัญหาสำคัญของทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเป็นการเพิ่มความเสี่ยงในการติดเชื้อ จากการไม่ได้ดูแลป้องกันตัวเองเต็มที่หรืออยู่ในอาคารมีลมทำให้อากาศไม่บริสุทธิ์ตามคำแนะนำสุขภาพ เช่น การล้างมือ ใส่หน้ากากอนามัย หรือเว้นระยะห่างทางกายกับผู้อื่น ยิ่งไปกว่านั้น หากติดเชื้อแล้วอาจทำให้มีอาการเจ็บป่วยรุนแรง จากการมีสุขภาพร่างกายที่อ่อนแอ หรือมีภาวะภูมิคุ้มกันโรคบกพร่อง หรือมีโรคประจำตัวจากผลของแอลกอฮอล์ เช่น ตับแข็ง มะเร็ง โรคหัวใจ เป็นต้น¹

ข้อมูลทางการแพทย์ที่ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ได้รวบรวมไว้ แสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ง่ายขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะเป็นการเพิ่มการติดเชื้อทางเดินหายใจ โดยการดื่มหนักและการติดเชื้อจะทำลายเม็ดเลือดขาว ชนิด macrophage ในปอด เป็นการเพิ่มความเสี่ยงในการติดเชื้อแบคทีเรียและไวรัส 3-7 เท่า และยังเพิ่มความเสี่ยงในการติดเชื้อวัณโรค² นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงอันตรายมากกว่าปกติหากได้รับเชื้อ เพราะการดื่มจะเพิ่มความเสี่ยงของการติดเชื้อในปอด ผู้ติดเชื้อหรือป่วยจากการดื่มสุรา มีโอกาสเข้า ICU มากกว่าปกติ 60% หากป่วยเป็นโรคปอดบวม และมีโอกาสเกิดระบบทางเดินหายใจล้มเหลวเป็น 3.7 เท่าของปกติ หากมีการติดเชื้อในกระแสเลือด³

อย่างไรก็ดี ความเสี่ยงข้างต้นนั้นได้รับการตอบสนองในเชิงนโยบาย โดยผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ รวมถึงกรุงเทพมหานคร ได้ออกคำสั่งปิดร้านค้าและสถานประกอบการจำหน่ายสุราเป็นการชั่วคราวเพื่อลดความเสี่ยงของประชาชนในการสัมผัสเชื้อโรคในช่วงการแพร่ระบาดโรคโควิด-19 โดยมีกำหนดระยะเวลาแตกต่างกันไปในแต่ละจังหวัด ซึ่งมี 27 จังหวัดที่สั่งปิดไปจนถึง 30 เมษายน 2563 และมี 2 จังหวัดคือพิษณุโลก กับภูเก็ต ที่ปิดโดยไม่มีกำหนดไปจนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง⁴

จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ในระหว่างนี้ประชาชนตอบรับกับมาตรการควบคุมนี้อย่างไร พฤติกรรมการดื่มและการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอย่างไร รวมถึงผลกระทบของการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในจังหวัดต่างๆ โดยเฉพาะกับผู้ที่ติดเชื้อที่จำเป็นต้องดื่มจะมีแนวทางช่วยเหลืออย่างไร ซึ่งผู้ติดสุรานั้นควร

¹ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2563ก). ข้อเสนอแนะจากศูนย์วิจัยปัญหาสุราในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในประเทศไทย. สืบค้นจาก <http://cas.or.th/cas/?p=7420>

² ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2563ข). ดื่มสุราเพิ่มการติดเชื้อทางเดินหายใจ. สืบค้นจาก <http://cas.or.th/cas/?p=7447>

³ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2563ค). การดื่มสุราเพิ่มความเสี่ยงของการติดเชื้อในปอด. สืบค้นจาก <http://cas.or.th/cas/?p=7450>

⁴ ไทยรัฐออนไลน์. (2563, 12 เมษายน). สั่งห้ามขายสุราทั่วประเทศ ชี้ ตั้งโรงกึ่งเหล้าหนึ่งในสาเหตุเสี่ยงโควิด-19. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/politic/1818796>

ได้รับการดูแลรักษาภาวะขาดสุราในสถานพยาบาล เพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อน ซึ่งอาจมีอันตรายถึงชีวิตได้⁵

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งเป็นหน่วยงานวิชาการที่สนับสนุนการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับปัญหาแอลกอฮอล์ในประเทศไทย ประสงค์ให้มีการศึกษาในประเด็นข้างต้น เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อไป ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคม และธุรกิจ (SAB) จึงขอเสนอข้อเสนอโครงการ เพื่อดำเนินโครงการ “สำรวจการรับรู้ถึงความเสี่ยงและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19” ในครั้งนี้ ตามระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อสำรวจการรับรู้ของประชาชนถึงความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 และความเป็นอันตรายหากติดเชื้อ อันเนื่องมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. เพื่อสำรวจพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19
3. เพื่อสำรวจการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19
4. เพื่อสำรวจผลกระทบของการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อผู้ติดสุรา และแนวทางการช่วยเหลือผู้ติดสุรา

---

⁵ New18. (2563, 11 เมษายน). หมอเตือนผู้ติดสุราเรื้อรังลงแดงควรรีบพบแพทย์. สืบค้นจาก <https://www.newtv.co.th/news/53455?>

บทที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

โครงการนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology) เก็บข้อมูลด้วยการโทรศัพท์สัมภาษณ์ (Phone Survey) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือ

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายคือ ประชากรอายุ 15 ขึ้นไป อ้างอิงจากระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย รวมจำนวนทั้งสิ้น 53,847,617 คน⁶ แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มเป้าหมายประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน	สัดส่วน
กรุงเทพฯ ปริมณฑล	7,795,221	14.48
ภาคกลาง	10,910,164	20.26
ภาคเหนือ	9,753,526	18.11
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	18,109,729	33.63
ภาคใต้	7,278,977	13.52
รวมจำนวนทั้งสิ้น	53,847,617	100.00

การกำหนดขนาดตัวอย่าง

การกำหนดขนาดตัวอย่าง คำนวณจากระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้คือ +/- 3 ปรับค่าด้วยผลกระทบจากการออกแบบการวิจัย (Design Effect) = 1.2 และอัตราความร่วมมือ (Response Rate) 80% (อ้างอิงจากการดำเนินโครงการวิจัยที่มีรูปแบบใกล้เคียงกันที่ผ่านมา) รวมจำนวนตัวอย่าง 1,537 ตัวอย่าง (หน่วยการวิเคราะห์คือบุคคล) รายละเอียดตามตารางที่ 2 และ 3

⁶ ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง. (2562). สถิติประชากรและบ้าน – จำนวนประชากรแยกอายุ. สืบค้นจาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age.php

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนตัวอย่าง (Sample Size) พร้อมกับการปรับค่าผลกระทบจากการออกแบบการวิจัย (Design Effect) และอัตราการร่วมมือ (Response Rate)

Confidence Level	Confidence Interval	Sample size
95	+/- 3	1,067
ปรับค่าด้วยผลกระทบจากการออกแบบการวิจัย (Design Effect) = 1.2		
อัตราการร่วมมือ (Response Rate) 80%		
95	+/- 3	1,537

ตารางที่ 3 แสดงการคำนวณขนาดตัวอย่าง (Sample Size) จำแนกภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวนจังหวัด	สัดส่วน	จำนวนตัวอย่าง
กรุงเทพฯ ปริมณฑล	3	14.48	223
ภาคกลาง	3	20.26	311
ภาคเหนือ	3	18.11	278
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4	33.63	517
ภาคใต้	2	13.52	208
รวมจำนวนทั้งสิ้น	15	100.00	1,537

การสุ่มตัวอย่าง

1. ประยุกต์ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิสองชั้น (Stratified Two-Stage Sampling) โดยมี กรุงเทพฯ ปริมณฑล ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เป็นชั้นภูมิหลัก (Stratum)
2. การสุ่มเลือกจังหวัดตัวอย่างแต่ละชั้นภูมิ โดยใช้การสุ่มเชิงระบบและค่าความถี่สะสมของจำนวนประชากรเป็นฐานในการสุ่ม (Cumulative Systematic Sampling) เพื่อเปิดโอกาสให้แต่ละจังหวัดได้รับการสุ่มเลือกตามน้ำหนักของจำนวนประชากรในจังหวัด โดยมีขั้นตอนดังรายละเอียด

ขั้นตอนที่ 1 จัดทำตารางการสุ่มตามโครงสร้างของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พร้อมข้อมูลจำนวนประชากรในแต่ละจังหวัด

ขั้นตอนที่ 2 จัดเรียงและให้เลขที่แต่ละจังหวัดตามขนาดประชากร โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย เพื่อให้การสุ่มกระจายไปยังจังหวัดที่มีประชากรขนาดแตกต่างกัน (ใหญ่ กลาง และเล็ก)

ขั้นตอนที่ 3 หาค่าช่วงกว้างของการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Interval) คือ $k = \frac{N}{n}$ โดยที่

k = ช่วงกว้างของการสุ่ม N = จำนวนประชากร n = จำนวนจังหวัดตัวอย่างที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 4 เลือกเลขสุ่มตั้งต้น (r) ให้มีค่าระหว่าง 1 กับ k ($1 < r < k$) ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

(Simple Random Sampling) จากนั้นสุ่มตัวอย่างถัดไปตามช่วงกว้างที่คำนวณได้

คือหน่วยที่มีหมายเลขตรงกับค่า $r, r+k, r+2k, \dots, r+(n-1)k$

3. การสุ่มเลือกตัวอย่างประชากรในแต่ละจังหวัด โดยใช้การสุ่มเชิงระบบ (Systematic Sampling) จากฐานข้อมูลหมายเลขโทรศัพท์มือถือ โดยมีวิธีการหาความกว้างของการสุ่ม เลขสุ่มตั้งต้น และสุ่มตัวอย่าง ถัดไปเช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 3 – 4 ตามข้างต้น

ตารางที่ 4 แสดงผลการสุ่มตัวอย่างจังหวัด สัดส่วนและจำนวนตัวอย่าง จำแนกรายจังหวัด

ภูมิภาค	สัดส่วน	จำนวนตัวอย่าง
กรุงเทพฯ ปริมณฑล	14.48	223
กรุงเทพมหานคร	68.49	152
นนทบุรี	15.49	35
สมุทรปราการ	16.02	36
ภาคกลาง	20.26	311
ชลบุรี	46.10	144
อยุธยา	25.50	79
นครปฐม	28.40	88
ภาคเหนือ	18.11	278
เชียงใหม่	43.22	120
เชียงราย	30.90	86
แพร่	25.88	72
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	33.63	517
ขอนแก่น	23.15	120
นครราชสีมา	33.61	174
อุดรธานี	19.88	102
อุบลราชธานี	23.36	121
ภาคใต้	13.52	208
นครศรีธรรมราช	52.79	110
สงขลา	47.21	98
รวมจำนวนทั้งสิ้น	100.00	1,537

หมายเหตุ: จำนวนตัวอย่างอาจมีการปรับเปลี่ยนตามโครงสร้างการสุ่มในพื้นที่จริง แต่โดยรวมจะไม่น้อยกว่า 1,537 ตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การโทรศัพท์สัมภาษณ์ (Phone Survey)

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้จำนวนทั้งสิ้น 1,566 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 101.9

เครื่องมือวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม โดยจัดทำร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัย และคณะทำงานของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ซึ่งมีโครงสร้างคำถามที่ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ทั้งคุณลักษณะประชากร และประเด็นคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) ในการประมวลผลข้อมูล โดยสถิติที่ใช้เป็นสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ขึ้นอยู่กับตามความเหมาะสมของประเภทข้อมูล และวัตถุประสงค์ในการนำมาใช้ประโยชน์จากข้อมูล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

คาดว่าผลสำรวจที่ได้ จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ในการใช้ติดตามสถานการณ์ปัญหา เพื่อนำไปประกอบเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการป้องกันผลกระทบจากการห้ามจำหน่าย

การควบคุมคุณภาพ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ทีมโทรศัพท์สัมภาษณ์ผ่านการคัดเลือกและอบรมความเข้าใจต่อแบบสอบถาม และวิธีการเก็บข้อมูล แต่ละทีมมีหัวหน้าควบคุมการโทรศัพท์สัมภาษณ์ (ประกอบด้วย 10 ทีม แต่ละทีมมีจำนวน 4 - 5 คน) โดยหัวหน้าทีมจะตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุด และรายงานผลการเก็บข้อมูลต่อหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นรายวัน

2. ระบบป้องกันข้อมูลที่ป้องกันข้อผิดพลาด เพื่อสามารถควบคุมข้อมูลให้มีความถูกต้องตรงตามแบบสอบถาม ทีมงานใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่ป้องกันข้อผิดพลาดต่างๆ อาทิ การป้อนตัวเลขผิด ป้อนตัวเลขเกินจำนวน หรือการป้องกันความไม่สอดคล้องกันของข้อมูล เป็นต้น

3. การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำตอบ ทำการตรวจสอบความถูกต้อง และสอดคล้องของข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ก่อนนำเข้าสู่ขั้นตอนการป้อนข้อมูล ประมวลผลต่อไป

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

โครงการสำรวจครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาตามขั้นตอนดังนี้

1. เตรียมการ สร้างเครื่องมือ และสู่มตัวอย่าง	1	วัน
2. เก็บรวบรวมข้อมูล (โทรศัพท์สัมภาษณ์ 18 - 19 เม.ย. 63)	2	วัน
3. ลงรหัส ป้อนข้อมูล ประมวลผล	2	วัน
4. สรุปข้อมูลนำเสนอผลเบื้องต้น	2	วัน
5. จัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ และ Infographic	7	วัน
รวมระยะเวลาดำเนินโครงการ	14	วัน

บทที่ 3

ผลการสำรวจ

ผลการสำรวจเสนอโดยใช้ตารางแสดงค่าทางสถิติ ประกอบการพรรณนาผล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน
ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การรับรู้ถึงความเสี่ยงและอันตราย พฤติกรรมการดื่ม การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ
ประชาชน ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

ตอนที่ 3 ผลกระทบของการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และแนวทางการช่วยเหลือผู้ติดสุรา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวอย่างร้อยละ 53.4 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 46.6 เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่ร้อยละ 71.7 อยู่ในช่วง
อายุ 20 - 49 ปี รองลงมาร้อยละ 25.7 อายุ 50 ปีขึ้นไป และร้อยละ 2.6 อายุ 15 - 19 ปี โดยพบว่าร้อยละ
60.8 สมรสแล้ว ขณะที่ร้อยละ 35.2 มีสถานะโสด และร้อยละ 3.8 หม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่

ส่วนใหญ่ร้อยละ 70.7 จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ขณะที่ร้อยละ 26.8 จบปริญญาตรี และร้อยละ
2.5 จบสูงกว่าปริญญาตรี โดยกระจายไปในหลากหลายอาชีพ ซึ่ง 3 กลุ่มอาชีพหลักๆ ได้แก่ พนักงาน
บริษัทเอกชน ค่าขายรายย่อย/ บริการรายย่อย และผู้ใช้แรงงาน/ รับจ้างทั่วไป มีอยู่ร้อยละ 21.3 20.9 และ
19.5 ตามลำดับ สำหรับรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน พบว่าร้อยละ 37.3 มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท
ร้อยละ 43.4 มีรายได้ 10,001 - 20,000 บาท และร้อยละ 18.5 มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท

เมื่อจำแนกตามพื้นที่พักอาศัย พบว่าประมาณครึ่งหนึ่ง หรือร้อยละ 51.8 พักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล
ร้อยละ 38.3 อยู่นอกเขตเทศบาล และร้อยละ 9.9 อยู่ในกรุงเทพมหานคร

(พิจารณาตามตารางที่ 5 - 11)

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

ลำดับ	เพศ	จำนวน	ร้อยละ
1	ชาย	729	46.6
2	หญิง	837	53.4
	รวม	1,566	100.0

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

ลำดับ	อายุ	จำนวน	ร้อยละ
1	15 - 19 ปี	40	2.6
2	20 - 29 ปี	382	24.4
3	30 - 39 ปี	393	25.1
4	40 - 49 ปี	347	22.2
5	50 - 59 ปี	259	16.5
6	60 ปีขึ้นไป	145	9.2
รวม		1,566	100.0

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส

ลำดับ	สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
1	โสด	550	35.2
2	สมรสและมีบุตร	882	56.3
3	สมรสแต่ไม่มีบุตร	71	4.5
4	หม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่	60	3.8
5	ไม่ระบุ	3	0.2
รวม		1,566	100.0

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามการศึกษาชั้นสูงสุด

ลำดับ	การศึกษาชั้นสูงสุด	จำนวน	ร้อยละ
1	ไม่เคยเรียน	18	1.1
2	ประถมศึกษา	281	17.9
3	มัธยมศึกษาตอนต้น	253	16.2
4	มัธยมศึกษาตอนปลาย	281	17.9
5	ปวช.	93	5.9
6	ปวส.	163	10.4
7	อนุปริญญา	21	1.3
8	ปริญญาตรี	418	26.8
9	สูงกว่าปริญญาตรี	38	2.5
รวม		1,566	100.0

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

ลำดับ	อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1	พนักงานบริษัทเอกชน	333	21.3
2	ค้าขายรายย่อย/ บริการรายย่อย	327	20.9
3	ผู้ใช้แรงงาน/ รับจ้างทั่วไป	306	19.5
4	ธุรกิจส่วนตัว/ ผู้ประกอบการ	145	9.3
5	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	125	8.0
6	เกษตรกร/ ประมง	78	5.0
7	เกษียณอายุ/ พ่อบ้าน/ แม่บ้าน	68	4.3
8	อาชีพอิสระ อาทิ นายความ สถาปนิก	67	4.3
9	นักเรียน/ นักศึกษา	66	4.2
10	ว่างงาน	42	2.7
11	อื่นๆ อาทิ ลูกจ้างเทศบาล ลูกจ้างราชการ	9	0.5
รวม		1,566	100.0

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน

ลำดับ	รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
1	ไม่เกิน 5,000 บาท	174	11.2
2	5,001 - 10,000 บาท	408	26.1
3	10,001 - 20,000 บาท	679	43.4
4	20,001 - 30,000 บาท	176	11.2
5	30,001 - 40,000 บาท	49	3.1
6	40,001 - 50,000 บาท	32	2.0
7	มากกว่า 50,000 บาท	35	2.2
8	ไม่ระบุ	13	0.8
รวม		1,566	100.0

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามพื้นที่พักอาศัย

ลำดับ	พื้นที่พักอาศัย	จำนวน	ร้อยละ
1	กรุงเทพมหานคร	155	9.9
2	ในเขตเทศบาล	811	51.8
3	นอกเขตเทศบาล	600	38.3
รวม		1,566	100.0

ตอนที่ 2 การรับรู้ถึงความเสี่ยงและอันตราย พฤติกรรมการตี๋ม การเข้าถึงเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ของประชาชน ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

ผลการสำรวจการรับรู้ พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 73.6 ทราบว่าการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์เป็นการเพิ่มความเสีงต่อการติดเชื้อโควิด-19 และร้อยละ 77.6 ทราบว่าการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์เป็นการทำลายภูมิต้านทานของร่างกาย อาจทำให้ติดเชื้อได้ง่าย และอาจป่วยรุนแรง

ตัวอย่างร้อยละ 40.7 ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ในกลุ่มนี้ร้อยละ 9.5 ตี๋มทุกวัน/ เกือบทุกวัน (ในวันที่ไม่ได้ตี๋ม พบ 3 ราย มีการใช้สารอื่นทดแทน ได้แก่ ไบกระท่อม 2 ราย และน้ำอัดลม 1 ราย) ร้อยละ 28.7 ตี๋ม 1-4 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 23.4 ตี๋มทุกเดือน (1-3 วันต่อเดือน) และร้อยละ 38.4 ตี๋มนานๆ ครั้ง (น้อยกว่าเดือนละครั้ง)

เฉพาะตัวอย่างที่ตี๋มในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา เมื่อสอบถามต่อถึงการตี๋มในช่วง 30 วันที่ผ่านมา พบว่าเกือบครึ่งคือร้อยละ 48.5 ไม่ได้ตี๋มเลย โดยมีร้อยละ 33.0 ตี๋มน้อยลง ขณะที่ร้อยละ 18.2 ตี๋มเท่าเดิม และมีเพียงร้อยละ 0.3 ที่ตี๋มบ่อยขึ้น

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ กับการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (Crosstab) พบว่า

- 1) เพศชายมีสัดส่วนที่ตี๋มเท่าเดิม/ ตี๋มบ่อยขึ้น มากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย แต่ไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวได้ว่าไม่แตกต่างกัน (Sig. = 0.582)
- 2) กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป และอายุ 20 - 29 ปี มีสัดส่วนการตี๋มเท่าเดิม/ ตี๋มบ่อยขึ้น มากกว่ากลุ่มอายุอื่น แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig. = 0.163)
- 3) กลุ่มผู้เกษียณอายุ/ พ่อบ้าน/ แม่บ้าน และอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ ผู้ประกอบการ มีสัดส่วนการตี๋มเท่าเดิม/ ตี๋มบ่อยขึ้น มากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig. = 0.125)
- 4) กลุ่มที่ตี๋มประจำ (อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง) มีสัดส่วนการตี๋มเท่าเดิม/ ตี๋มบ่อยขึ้น มากกว่ากลุ่มที่ตี๋มนานๆ ครั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig. = 0.000)

สำหรับเหตุผลของแต่ละกลุ่ม สรุปได้ดังนี้

- 1) กลุ่มที่ไม่ได้ตี๋มเลย ร้อยละ 42.6 เท่ากันให้เหตุผลว่า หาซื้อไม่ได้/ ซื้อมาก และไม่ชอบตี๋ม/ ปกติก็ไม่ค่อยตี๋มอยู่แล้ว ที่น่าสนใจพบว่าร้อยละ 30.2 ระบุกลัวเสีงติดเชื้อ และร้อยละ 14.8 ระบุต้องรักษาสุขภาพให้แข็งแรง
- 2) กลุ่มที่ตี๋มน้อยลง กว่าครึ่งคือร้อยละ 55.7 ให้เหตุผลว่าหาซื้อไม่ได้/ ซื้อมาก โดยมีร้อยละ 29.5 ระบุกลัวเสีงติดเชื้อ ร้อยละ 18.6 ระบุรายได้ลดลง/ ไม่มีเงินซื้อ สำหรับตัวอย่างที่ระบุต้องรักษาสุขภาพให้แข็งแรง พบว่ามีอยู่ร้อยละ 17.1
- 3) กลุ่มที่ตี๋มเท่าเดิม พบสองเหตุผลสำคัญคือ ชอบตี๋มสังสรรค์ และมีคนชวนตี๋ม ชัดไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 46.6 และ 31.9 ตามลำดับ และยังมีร้อยละ 25.0 เท่ากันระบุเครียด และมีเวลาว่างมากขึ้น

4) กลุ่มที่ตีบ่่อยขึ้น ซึ่งมีเพียง 2 ราย ให้เหตุผลว่า มีเวลาว่างมากขึ้น และมีคนชวนตีบ่ ชัดไม้ได้ คิดเป็นร้อยละ 100.0 และ 50.0 ตามลำดับ

เฉพาะตัวอย่างที่ตีบ่เครื่องตีบ่แอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา จำแนกความถี่ของการตีบ่ได้เป็น ร้อยละ 7.6 ตีบ่ทุกวัน/ เกือบทุกวัน ร้อยละ 31.7 ตีบ่ 1-4 วันต่อสัปดาห์ ขณะที่ส่วนใหญ่คือร้อยละ 60.7 ตีบ่ 1-3 วันเท่านั้น ทั้งนี้ พบว่ากว่า 1 ใน 3 หรือร้อยละ 37.0 ตีบ่กับคนในครอบครัว รองลงมาในสัดส่วนใกล้เคียงกันคิดเป็นร้อยละ 29.4 และ 28.1 ตีบ่กับเพื่อนบ้าน/ คนในละแวกบ้าน และตีบ่กับเพื่อนฝูง/ เพื่อนร่วมงาน ตามลำดับ ขณะที่ร้อยละ 18.0 ตีบ่คนเดียว สำหรับสถานที่ตีบ่ พบว่ากว่า 3 ใน 4 หรือร้อยละ 77.1 ตีบ่ที่บ้าน หรือที่พักของตัวเอง รองลงมาร้อยละ 33.6 ตีบ่ที่บ้านเพื่อน/ บ้านแฟน (ยังไม้ได้แต่งงาน) และมีร้อยละ 3.4 เท่ากันระบุตีบ่ที่ร้านค้าในชุมชน/ หมู่บ้าน และร้านอาหาร/ ผับ/ สถานบันเทิง เมื่อสอบถามต่อไปถึงการประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องตีบ่แอลกอฮอล์ในจังหวัดในวันที่สำรวจ พบว่าเกือบทั้งหมดคือร้อยละ 97.9 ระบุมีประกาศห้าม ส่วนที่เหลือร้อยละ 2.1 ระบุไม่มี รวมกับไม้ทราบ/ ไม้แน่ใจ

เฉพาะตัวอย่างที่ระบุในจังหวัดมีประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องตีบ่แอลกอฮอล์ เมื่อสอบถามถึงการซื้อ ตุนไว้ก่อนประกาศห้ามจำหน่าย พบว่ามีร้อยละ 35.8 ที่ตุนไว้ก่อน ขณะที่ร้อยละ 64.2 ไม้ได้ตุน แต่ในกลุ่มที่ ไม้ได้ตุนนี้พบว่ามีย้อยละ 36.4 ที่ได้ตีบ่ในช่วงวันที่ประกาศห้ามจำหน่าย เมื่อสอบถามต่อไปในกลุ่มที่ตีบ่นี้ พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 67.6 ระบุที่บ้านมีเก็บไว้อยู่แล้ว ขณะที่ร้อยละ 32.4 ตีบ่กับเพื่อนหรือคนอื่น ที่นำ พิจารณาคือ มีย้อยละ 16.2 ยังหาซื้อได้จากร้านขายของชำในชุมชน/ หมู่บ้าน

(พิจารณาตามตารางที่ 12 - 29)

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการคิดว่าการตีบ่เครื่องตีบ่แอลกอฮอล์เป็นการเพิ่มความ เสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด-19

ลำดับ	การคิดว่าการตีบ่เครื่องตีบ่แอลกอฮอล์เป็นการเพิ่ม ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด-19	จำนวน	ร้อยละ
1	ใช่	1,152	73.6
2	ไม้ใช่	161	10.3
3	ไม้ทราบ/ ไม้แน่ใจ	253	16.1
รวม		1,566	100.0

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการคิดว่าการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เป็นการทำลายภูมิ
 ด้านทานของร่างกาย อาจทำให้ติดเชื้อได้ง่าย และอาจป่วยรุนแรง

ลำดับ	การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เป็นการทำลายภูมิ ด้านทานของร่างกาย	จำนวน	ร้อยละ
1	ใช่	1,215	77.6
2	ไม่ใช่	106	6.8
3	ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	245	15.6
รวม		1,566	100.0

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา

ลำดับ	การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
1	ไม่ตี	929	59.3
2	ตี	637	40.7
รวม		1,566	100.0

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุความถี่ของการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ในรอบ 12
 เดือนที่ผ่านมา (เฉพาะตัวอย่างที่ตีในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา)

ลำดับ	ความถี่ของการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
1	ทุกวัน (7 วันต่อสัปดาห์)*	20	3.1
2	เกือบทุกวัน (5-6 วันต่อสัปดาห์)*	41	6.4
3	วันเว้นวัน (3-4 วันต่อสัปดาห์)	44	6.9
4	ทุกสัปดาห์ (1-2 วันต่อสัปดาห์)	139	21.8
5	ทุกเดือน (1-3 วันต่อเดือน)	149	23.4
6	นานๆ ครั้ง (น้อยกว่าเดือนละครั้ง)	244	38.4
รวม		637	100.0

*เฉพาะตัวอย่างที่ตีทุกวัน/เกือบทุกวัน ในวันที่ไม่ได้ตี พบ 3 ราย มีการใช้สารอื่นทดแทน ได้แก่ ไบกระท่อม 2 ราย และ
 น้ำอัดลม 1 ราย

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา
(เฉพาะตัวอย่างที่ตีในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา)

ลำดับ	การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
1	ไม่ได้ตีเลย	309	48.5
2	ตีน้อยลง	210	33.0
3	ตีเท่าเดิม	116	18.2
4	ตีบ่อยขึ้น	2	0.3
รวม		637	100.0

ตารางที่ 17 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของเพศ กับการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา

เพศ	ไม่ได้ตีเลย/ ตีน้อยลง	ตีเท่าเดิม/ ตีบ่อยขึ้น	รวม	Sig.
ชาย	347 80.9%	82 19.1%	429 100.0%	0.582
หญิง	172 82.7%	36 17.3%	208 100.0%	
รวม	519 81.5%	118 18.5%	637 100.0%	

ตารางที่ 18 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของอายุ กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา

อายุ	ไม่ได้ดื่มเลย/ ดื่มน้อยลง	ดื่มเท่าเดิม/ ดื่มน้อยขึ้น	รวม	Sig.
15 - 19 ปี	12 100.0%	0 0.0%	12 100.0%	0.163
20 - 29 ปี	145 78.0%	41 22.0%	186 100.0%	
30 - 39 ปี	145 80.6%	35 19.4%	180 100.0%	
40 - 49 ปี	120 82.8%	25 17.2%	145 100.0%	
50 - 59 ปี	71 88.8%	9 11.3%	80 100.0%	
60 ปีขึ้นไป	26 76.5%	8 23.5%	34 100.0%	
รวม	519 81.5%	118 18.5%	637 100.0%	

ตารางที่ 19 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของอาชีพ กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา

อาชีพ	ไม่ได้ดื่มเลย/ ดื่มน้อยลง	ดื่มเท่าเดิม/ ดื่มน้อยขึ้น	รวม	Sig.
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	53 94.6%	3 5.4%	56 100.0%	0.125
พนักงานบริษัทเอกชน	130 77.4%	38 22.6%	168 100.0%	
ค้าขายรายย่อย/ บริการรายย่อย	80 85.1%	14 14.9%	94 100.0%	
ธุรกิจส่วนตัว/ ผู้ประกอบการ	46 74.2%	16 25.8%	62 100.0%	
ผู้ใช้แรงงาน/ รับจ้างทั่วไป	109 82.0%	24 18.0%	133 100.0%	
เกษียณอายุ/ พ่อบ้าน/ แม่บ้าน	12 66.7%	6 33.3%	18 100.0%	
เกษตรกร/ ประมง	25 86.2%	4 13.8%	29 100.0%	
อาชีพอิสระ อาทิ หนายความ สถาปนิก	28 84.8%	5 15.2%	33 100.0%	
นักเรียน/ นักศึกษา	19 79.2%	5 20.8%	24 100.0%	
ว่างงาน	15 83.3%	3 16.7%	18 100.0%	
อื่นๆ อาทิ ลูกจ้างเทศบาล ลูกจ้างราชการ	2 100.0%	0 0.0%	2 100.0%	
รวม	519 81.5%	118 18.5%	637 100.0%	

ตารางที่ 20 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของความถี่ในการดื่ม กับ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา

ความถี่ในการดื่ม	ไม่ได้ดื่มเลย/ ดื่มน้อยลง	ดื่มเท่าเดิม/ ดื่มน้อยขึ้น	รวม	Sig.
ดื่มประจำ	179 73.4%	65 26.6%	244 100.0%	0.000*
ดื่มนานๆ ครั้ง	340 86.5%	53 13.5%	393 100.0%	
รวม	519 81.5%	118 18.5%	637 100.0%	

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig. = 0.000)

ตารางที่ 21 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุเหตุผลที่ไม่ได้ดื่มเลย ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (เฉพาะตัวอย่างที่ดื่มในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n = 309)

ลำดับ	เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
1	หาซื้อไม่ได้/ ซื้อมาก	127	42.6
2	ไม่ชอบดื่ม/ ปกติก็ไม่ค่อยดื่มอยู่แล้ว	127	42.6
3	กลัวเสี่ยงติดเชื้อ	90	30.2
4	ต้องรักษาสุขภาพให้แข็งแรง	44	14.8
5	รายได้น้อยลง/ ไม่มีเงินซื้อ	39	13.1
6	ไม่มีเพื่อนดื่ม	21	7.0
7	ครอบครัวขอให้งด	10	3.4
8	อื่นๆ อาทิ ปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่มีเทศกาล/ งานเลี้ยง	15	5.0

ตารางที่ 22 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุเหตุผลที่ดิ่มน้อยลง ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา
(เฉพาะตัวอย่างที่ดิ่มในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n = 210)

ลำดับ	เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
1	หาซื้อไม่ได้/ ซื้อมาก	117	55.7
2	กลัวเสี่ยงติดเชื้อ	62	29.5
3	รายได้น้อยลง/ ไม่มีเงินซื้อ	39	18.6
4	ไม่มีเพื่อนดิ่ม	38	18.1
5	ต้องรักษาสุขภาพให้แข็งแรง	36	17.1
6	ไม่ชอบดิ่ม/ ปกติก็ไม่ค่อยดิ่มอยู่แล้ว	21	10.0
7	ครอบครัวขอให้งด	13	6.2
8	อื่นๆ อาทิ ดิ่มแค่ให้นอนหลับ ไม่มีเทศกาล/ งานเลี้ยง	11	5.2

ตารางที่ 23 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุเหตุผลที่ดิ่มเท่าเดิม ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา
(เฉพาะตัวอย่างที่ดิ่มในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n = 116)

ลำดับ	เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
1	ชอบดิ่มสังสรรค์	54	46.6
2	มีคนชวนดิ่ม ชัดไม่ได้	37	31.9
3	เครียด	29	25.0
4	มีเวลาว่างมากขึ้น	29	25.0
5	ดิ่มเป็นประจำ/ ดิ่มจนติด (อดไม่ได้)	16	13.8
6	อื่นๆ อาทิ ดิ่มเป็นยา ปรับความดัน ดิ่มคนเดียว	4	3.4

ตารางที่ 24 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุเหตุผลที่ดิ่มบ่อยขึ้น ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา
(เฉพาะตัวอย่างที่ดิ่มในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n = 2)

ลำดับ	เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
1	มีเวลาว่างมากขึ้น	2	100.0
2	มีคนชวนดิ่ม ชัดไม่ได้	1	50.0

ตารางที่ 25 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุความถี่ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (เฉพาะตัวอย่างที่ดื่มในช่วง 30 วันที่ผ่านมา)

ลำดับ	ความถี่ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
1	ทุกวัน (7 วันต่อสัปดาห์)	8	2.4
2	เกือบทุกวัน (5-6 วันต่อสัปดาห์)	17	5.2
3	วันเว้นวัน (3-4 วันต่อสัปดาห์)	17	5.2
4	1-2 วันต่อสัปดาห์	87	26.5
5	1-3 วันเท่านั้น	199	60.7
	รวม	328	100.0

ตารางที่ 26 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุบุคคลที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (เฉพาะตัวอย่างที่ดื่มในช่วง 30 วันที่ผ่านมา โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n = 328)

ลำดับ	บุคคลที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
1	คนในครอบครัว	121	37.0
2	เพื่อนบ้าน/ คนในละแวกบ้าน	96	29.4
3	เพื่อนฝูง/ เพื่อนร่วมงาน	92	28.1
4	ดื่มคนเดียว	59	18.0
5	แฟน (ยังไม่ได้แต่งงาน)	12	3.7
6	อื่นๆ ได้แก่ ลูกค้า	1	0.3

ตารางที่ 27 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุสถานที่ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (เฉพาะตัวอย่างที่ดื่มในช่วง 30 วันที่ผ่านมา โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n = 328)

ลำดับ	สถานที่ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
1	บ้าน หรือที่พักของตัวเอง	252	77.1
2	บ้านเพื่อน/ บ้านแฟน (ยังไม่ได้แต่งงาน)	110	33.6
3	ร้านค้าในชุมชน/ หมู่บ้าน	11	3.4
4	ร้านอาหาร/ ผับ/ สถานบันเทิง	11	3.4
5	อื่นๆ อาทิ ที่ทำงาน พุงนา	4	1.2

ตารางที่ 28 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุในจังหวัดที่อยู่อาศัย ในขณะที่มีการประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (เฉพาะตัวอย่างที่ดื่มในช่วง 30 วันที่ผ่านมา)

ลำดับ	การมีการประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน	ร้อยละ
1	มีประกาศห้ามจำหน่าย	321	97.9
2	ไม่มี	1	0.3
3	ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	6	1.8
รวม		328	100.0

ตารางที่ 29 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการซื้อดื่มไว้มาก่อนประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (เฉพาะตัวอย่างที่ดื่มในช่วง 30 วันที่ผ่านมา และระบุในจังหวัดที่มีประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์)

ลำดับ	การซื้อดื่มไว้มาก่อนประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน	ร้อยละ
1	ดื่มไว้มาก่อน	115	35.8
2	ไม่ได้ดื่ม	206	64.2
<i>ในช่วงวันที่ประกาศห้ามจำหน่าย ดื่มหรือไม่</i>			
	1) ไม่ได้ดื่ม	131	63.6
	2) ดื่ม	75	36.4
<i>กรณีที่ได้ดื่ม ซื้อจากที่ไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)</i>			
<i>(n = 75)</i>			
	1) ที่บ้านมีเก็บไว้อยู่แล้ว	50	67.6
	2) ดื่มกับเพื่อนหรือคนอื่น	24	32.4
	3) ร้านขายของชำในชุมชน/ หมู่บ้าน	12	16.2
	4) ดื่ม/ หมักเอง	2	2.7
รวม		321	100.0

ตอนที่ 3 ผลกระทบของการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และแนวทางการช่วยเหลือผู้ติดสุรา

จากตัวอย่างทั้งหมด พบร้อยละ 15.7 ระบุว่ายังพบเห็นการดื่มสังสรรค์ในชุมชน/ หมู่บ้าน ในช่วงวันที่ประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะในจังหวัดนนทบุรี และสมุทรปราการ ขณะที่ร้อยละ 5.8 ยังพบเห็นว่ามี การขายในชุมชน/ หมู่บ้าน ในช่วงเวลาดังกล่าว โดยพบมากในจังหวัดนนทบุรี และสมุทรปราการเช่นเดียวกัน ตัวอย่างกว่า 3 ใน 4 หรือร้อยละ 76.6 ระบุว่าในชุมชน/ หมู่บ้านมีการรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยสังเกตได้ว่าจังหวัดสงขลาจะพบน้อยกว่าที่อื่นอย่างชัดเจน ที่น่าพิจารณาคือ มีเพียงร้อยละ 5.6 ที่ระบุว่ามีการช่วยเหลือผู้ติดสุรา โดยจำแนกเป็นร้อยละ 3.2 มีการคัดกรอง/ บำบัดผู้ติดสุรา ร้อยละ 1.7 ช่วยหาวิธีลดความอยากดื่มสุรา และร้อยละ 0.7 อื่นๆ อาทิ อนุญาตให้ซื้อและดื่มได้ ให้คำแนะนำ ให้ยาบำรุง ขณะที่ร้อยละ 15.6 ระบุไม่มีการช่วยเหลือใดๆ อย่างไรก็ตาม

มีถึงร้อยละ 28.7 ที่ระบุว่าในชุมชน/ หมู่บ้านไม่มีผู้ติดเชื้อ และครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 50.7 ระบุไม่ทราบ/ ไม่แน่ใจ ซึ่งเมื่อจำแนกรายจังหวัดก็พบว่าแต่ละจังหวัดมีลักษณะไม่แตกต่างกันนัก

เมื่อสอบถามถึงการได้รับความเดือดร้อนในช่วงการระบาดของโควิด-19 พบว่าประมาณ 2 ใน 3 หรือร้อยละ 67.8 ระบุสูญเสียรายได้ รองลงมาร้อยละ 53.5 ระบุมีความยากลำบากในการทำงาน/ ประกอบอาชีพ และร้อยละ 32.8 ระบุยากลำบากในการกินอยู่ ที่น่าพิจารณาคือร้อยละ 26.4 มีความเครียด วิตกกังวล ร้อยละ 24.9 มีค่าครองชีพ/ ค่าใช้จ่ายเพิ่ม รวมถึงร้อยละ 12.1 ตกงาน/ ถูกเลิกจ้าง โดยมีเพียงส่วนน้อยร้อยละ 9.1 ที่ไม่ได้รับความเดือดร้อนใดๆ ในทางตรงข้าม หากสอบถามถึงความเดือดร้อนในช่วงห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 90.5 ระบุไม่ได้รับความเดือดร้อนใดๆ โดยมีเพียงร้อยละ 5.9 เดือดร้อนจากการไม่ได้ดื่มสังสรรค์ ร้อยละ 3.6 เสียรายได้จากการขาย หรือเสียรายได้จากการปิดร้านอาหาร/ สถานบันเทิง และมีร้อยละ 0.3 หรือ 5 รายจากตัวอย่างทั้งหมดที่มีอาการถอนพิษสุรา

(พิจารณาตามตารางที่ 30 - 35)

ตารางที่ 30 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุในช่วงวันที่ประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยังพบเห็นว่ามีเครื่องดื่มสังสรรค์ในชุมชน/ หมู่บ้าน จำแนกรายจังหวัด

จังหวัด	พบเห็น		ไม่พบเห็น		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	36	23.2	119	76.8	155	100.0
นนทบุรี	18	47.4	20	52.6	38	100.0
สมุทรปราการ	17	44.7	21	55.3	38	100.0
ชลบุรี	21	14.5	124	85.5	145	100.0
อยุธยา	12	14.5	71	85.5	83	100.0
นครปฐม	7	8.0	81	92.0	88	100.0
เชียงใหม่	33	27.0	89	73.0	122	100.0
เชียงราย	8	9.2	79	90.8	87	100.0
เพชรบูรณ์	1	1.4	72	98.6	73	100.0
ขอนแก่น	21	17.1	102	82.9	123	100.0
นครราชสีมา	14	7.9	163	92.1	177	100.0
อุดรธานี	19	18.1	86	81.9	105	100.0
อุบลราชธานี	3	2.5	118	97.5	121	100.0
นครศรีธรรมราช	23	20.4	90	79.6	113	100.0
สงขลา	13	13.3	85	86.7	98	100.0
รวม	246	15.7	1,320	84.3	1,566	100.0

ตารางที่ 31 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุในช่วงวันที่ประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ยังพบเห็นว่ามีการขายในชุมชน/ หมู่บ้าน จำแนกรายจังหวัด

จังหวัด	พบเห็น		ไม่พบเห็น		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	15	9.7	140	90.3	155	100.0
นนทบุรี	12	31.6	26	68.4	38	100.0
สมุทรปราการ	8	21.1	30	78.9	38	100.0
ชลบุรี	5	3.4	140	96.6	145	100.0
อยุธยา	6	7.2	77	92.8	83	100.0
นครปฐม	4	4.5	84	95.5	88	100.0
เชียงใหม่	4	3.3	118	96.7	122	100.0
เชียงราย	0	0.0	87	100.0	87	100.0
เพชรบูรณ์	0	0.0	73	100.0	73	100.0
ขอนแก่น	7	5.7	116	94.3	123	100.0
นครราชสีมา	6	3.4	171	96.6	177	100.0
อุดรธานี	10	9.5	95	90.5	105	100.0
อุบลราชธานี	1	0.8	120	99.2	121	100.0
นครศรีธรรมราช	8	7.1	105	92.9	113	100.0
สงขลา	5	5.1	93	94.9	98	100.0
รวม	91	5.8	1,475	94.2	1,566	100.0

ตารางที่ 32 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการมีกรรมรณรงค์ติดตั้งเครื่องตีแอลกอฮอล์ เพื่อควบคุม
การแพร่ระบาดโควิด-19 ในชุมชน/ หมู่บ้าน จำแนกรายจังหวัด

จังหวัด	มีการรณรงค์		ไม่มีการรณรงค์		ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	99	63.9	28	18.1	28	18.0	155	100.0
นนทบุรี	28	73.7	7	18.4	3	7.9	38	100.0
สมุทรปราการ	36	94.7	2	5.3	0	0.0	38	100.0
ชลบุรี	120	82.8	16	11.0	9	6.2	145	100.0
อยุธยา	57	68.7	15	18.1	11	13.2	83	100.0
นครปฐม	75	85.2	10	11.4	3	3.4	88	100.0
เชียงใหม่	98	80.3	14	11.5	10	8.2	122	100.0
เชียงราย	81	93.1	3	3.4	3	3.5	87	100.0
เพชรบูรณ์	70	95.9	2	2.7	1	1.4	73	100.0
ขอนแก่น	94	76.4	16	13.0	13	10.6	123	100.0
นครราชสีมา	122	68.9	32	18.1	23	13.0	177	100.0
อุดรธานี	74	70.5	26	24.8	5	4.7	105	100.0
อุบลราชธานี	113	93.4	1	0.8	7	5.8	121	100.0
นครศรีธรรมราช	83	73.5	7	6.2	23	20.3	113	100.0
สงขลา	50	51.0	22	22.4	26	26.6	98	100.0
รวม	1,200	76.6	201	12.8	165	10.6	1,566	100.0

ตารางที่ 33 แสดงร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการมีการช่วยเหลือผู้ติดสุรา ในชุมชน/ หมู่บ้าน
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

จังหวัด	n	มีการคัดกรอง/ บำบัดผู้ติดสุรา	อนุญาตให้ซื้อและดื่มได้	ช่วยหาวิธีลดความอยากดื่มสุรา	อื่นๆ อาทิ ให้คำแนะนำให้ยาบำรุง	ไม่มีการช่วยเหลือใดๆ	ไม่มีผู้ติดสุรา	ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ
กรุงเทพมหานคร	155	2.6	1.3	1.9	0.0	8.4	9.0	76.8
นนทบุรี	38	2.6	0.0	2.6	5.3	21.1	28.9	42.1
สมุทรปราการ	38	2.6	0.0	0.0	2.6	21.1	15.8	57.9
ชลบุรี	145	5.5	0.0	2.1	0.0	24.1	43.4	24.8
อยุธยา	83	9.6	0.0	4.8	0.0	26.5	18.1	44.6
นครปฐม	88	1.1	0.0	3.4	0.0	19.3	44.3	31.8
เชียงใหม่	122	3.3	0.0	5.7	0.0	14.8	23.8	54.1
เชียงราย	87	4.6	2.3	2.3	0.0	0.0	64.4	28.7
เพชรบูรณ์	73	1.4	0.0	0.0	0.0	6.8	72.6	19.2
ขอนแก่น	123	2.4	0.0	0.0	0.0	34.1	6.5	56.9
นครราชสีมา	177	2.8	0.6	0.6	0.0	7.9	52.0	36.2
อุดรธานี	105	6.7	0.0	1.0	2.9	34.3	19.0	37.1
อุบลราชธานี	121	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	24.0	75.2
นครศรีธรรมราช	113	0.0	0.0	0.0	0.0	3.5	9.7	86.7
สงขลา	98	2.0	0.0	1.0	0.0	23.5	3.1	70.4
รวม	1,566	3.2	0.3	1.7	0.4	15.6	28.7	50.7

ตารางที่ 34 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการได้รับความเดือดร้อน ในช่วงการระบาดของโควิด-19 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n = 1,566)

ลำดับ	การได้รับความเดือดร้อนในช่วงการระบาดของโควิด	จำนวน	ร้อยละ
1	สูญเสียรายได้	1,061	67.8
2	มีความยากลำบากในการทำงาน/ ประกอบอาชีพ	838	53.5
3	ยากลำบากในการกินอยู่	513	32.8
4	เครียด วิตกกังวล	413	26.4
5	มีค่าครองชีพ/ ค่าใช้จ่ายเพิ่ม	390	24.9
6	ไม่สามารถไปหาครอบครัว แฟน เพื่อน ญาติพี่น้องได้	239	15.3
7	ตกงาน/ ถูกเลิกจ้าง	189	12.1
8	อื่นๆ อาทิ เดินทางข้ามจังหวัดลำบาก ไม่ได้ไปเรียน/ ฝึกงาน เปื่อหน่าย	11	0.7
9	ไม่ได้รับความเดือดร้อนใดๆ	143	9.1

ตารางที่ 35 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการได้รับความเดือดร้อนในช่วงห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n = 1,566)

ลำดับ	การได้รับความเดือดร้อน ในช่วงห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน	ร้อยละ
1	ไม่ได้ดื่มสังสรรค์	92	5.9
2	เสียรายได้จากการขาย หรือเสียรายได้จากการปิด ร้านอาหาร/ สถาบันบันเทิง	56	3.6
3	มีอาการถอนพิษสุรา เช่น ตัวสั่น วิตกกังวล คลื่นไส้ อาเจียน อ่อนเพลีย ตึงเครียด ชัก ประสาทหลอน สับสน วุ่นวาย	5	0.3
5	ไม่ได้รับความเดือดร้อนใดๆ	1,417	90.5

บทที่ 4

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการสำรวจการรับรู้ถึงความเสี่ยงและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อสำรวจการรับรู้ถึงความเสี่ยง พฤติกรรมการดื่ม และการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ตลอดจนผลกระทบของการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อผู้ติดสุรา และแนวทางการช่วยเหลือผู้ติดสุรา กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ได้จากการสุ่มใน 15 จังหวัดทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการโทรศัพท์สัมภาษณ์ รวมจำนวน 1,566 ตัวอย่าง ดำเนินการในช่วงระหว่างวันที่ 17 - 30 เมษายน 2563 ผลการศึกษาสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

บทสรุป

1. การรับรู้ถึงความเสี่ยงและอันตราย พฤติกรรมการดื่ม การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

ผลการสำรวจการรับรู้ พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 73.6 ทราบว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด-19 และร้อยละ 77.6 ทราบว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการทำลายภูมิคุ้มกันของร่างกาย อาจทำให้ติดเชื้อได้ง่าย และอาจป่วยรุนแรง

ตัวอย่างร้อยละ 40.7 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ในกลุ่มนี้พบว่าในช่วง 30 วันที่ผ่านมา เกือบครึ่งคือร้อยละ 48.5 ไม่ได้ดื่มเลย โดยมีร้อยละ 33.0 ดื่มน้อยลง ขณะที่ร้อยละ 18.2 ดื่มเท่าเดิม และมีเพียงร้อยละ 0.3 ที่ดื่มบ่อยขึ้น เมื่อวิเคราะห์ต่อไปพบว่า กลุ่มที่ดื่มประจำ (อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง) มีสัดส่วนการดื่มเท่าเดิม/ ดื่มน้อยขึ้น มากกว่ากลุ่มที่ดื่มนานๆ ครั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ กลุ่มที่ไม่ได้ดื่มเลย และดื่มน้อยลง ให้เหตุผลหลักตรงกันว่า หาซื้อไม่ได้/ ซื้อมาก ส่วนกลุ่มที่ดื่มเท่าเดิม เหตุผลหลักคือชอบดื่มสังสรรค์ สำหรับผู้ที่ดื่มน้อยขึ้นนั้นเป็นเพราะมีเวลาว่างมากขึ้น

เฉพาะตัวอย่างที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา พบว่ามีการดื่มประจำอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้งร้อยละ 39.3 โดยมากดื่มกับคนในครอบครัว รองลงมาคือเพื่อนบ้าน/ คนในละแวกบ้าน และเพื่อนฝูง/ เพื่อนร่วมงาน แต่ก็มีไม่น้อยคือร้อยละ 18.0 ที่ดื่มคนเดียว ทั้งนี้ ส่วนใหญ่ดื่มที่บ้าน หรือที่พักของตัวเอง รองลงมาคือบ้านเพื่อน/ บ้านแฟน ตัวอย่างเกือบทั้งหมดคือร้อยละ 97.9 ระบุว่า ณ วันที่ทำการสำรวจนั้นมีการประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในจังหวัด เฉพาะตัวอย่างที่ระบุว่าไม่ประกาศห้ามจำหน่าย พบว่ามีร้อยละ 35.8 ที่คุ้นไว้ก่อน ขณะที่ร้อยละ 64.2 ไม่ได้คุ้น แต่กลุ่มที่ไม่ได้คุ้นกลับพบว่ามียุทธศาสตร์ 36.4 ที่ได้ดื่ม เพราะที่บ้านมีเก็บไว้อยู่แล้ว รวมถึงไปดื่มกับเพื่อนหรือคนอื่น แต่ที่น่าพิจารณาคือ มียุทธศาสตร์ 16.2 ที่ยังหาซื้อได้จากร้านขายของชำในชุมชน/ หมู่บ้าน

2. ผลกระทบของการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และแนวทางการช่วยเหลือผู้ติดสุรา

ในช่วงวันที่ประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตัวอย่างร้อยละ 15.7 จากทั้งหมด ยังพบเห็นการดื่มสังสรรค์ และร้อยละ 5.8 ยังพบเห็นว่ามีการขายในชุมชน/ หมู่บ้าน โดยเฉพาะในจังหวัดนนทบุรี และสมุทรปราการ ที่พบทั้งการดื่ม และการขาย มากกว่าจังหวัดอื่นๆ อย่างไรก็ตามดีตัวอย่างกว่า 3 ใน 4 ระบุว่าในชุมชน/ หมู่บ้านมีการรณรงค์ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยสังเกตได้ว่าจังหวัดสงขลาจะพบน้อยกว่าที่อื่น แต่ที่น่าพิจารณาคือ มีเพียงร้อยละ 5.6 ที่ระบุว่ามีการช่วยเหลือผู้ติดสุรา เช่น การคัดกรอง/ บำบัดผู้ติดสุรา ช่วยหาวิธีลดความอยากดื่มสุรา และอื่นๆ อาทิ อนุญาตให้ซื้อและดื่มได้ ให้คำแนะนำ ให้ยาบำรุง ขณะที่ยังมีร้อยละ 15.6 ระบุว่าไม่มีการช่วยเหลือใดๆ อย่างไรก็ตาม มีถึงร้อยละ 28.7 ที่ระบุว่าในชุมชน/ หมู่บ้านไม่มีผู้ติดสุรา และครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 50.7 ระบุว่าไม่ทราบ/ ไม่แน่ใจ ซึ่งเป็นลักษณะใกล้เคียงกันในแต่ละจังหวัด

ผลสำรวจการได้รับความเดือดร้อนในช่วงการระบาดของโควิด-19 พบว่าร้อยละ 67.8 สูญเสียรายได้ รองลงมาร้อยละ 53.5 มีความยากลำบากในการทำงาน/ ประกอบอาชีพ และร้อยละ 32.8 ยากลำบากในการกินอยู่ โดยมีเพียงส่วนน้อยร้อยละ 9.1 ที่ไม่ได้รับความเดือดร้อนใดๆ ในทางตรงข้าม หากสอบถามถึงความเดือดร้อนในช่วงห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 90.5 ระบุว่าไม่ได้รับความเดือดร้อนใดๆ โดยมีเพียงร้อยละ 0.3 หรือ 5 รายจากตัวอย่างทั้งหมดที่มีอาการถอนพิษสุรา

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. แม้ผลสำรวจแสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ถึงความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 และความเป็นอันตรายหากติดเชื้อ อันเนื่องมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ก็ยังมีอีกส่วนหนึ่งที่ไม่ทราบ โดยเฉพาะเรื่องความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดที่มีสัดส่วนผู้ที่ไม่ทราบมากกว่า 1 ใน 4 และเมื่อวิเคราะห์ต่อไป โดยเลือกมาเฉพาะผู้ที่ดื่มประจำอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง พบว่า การรับรู้ทั้งสองประเด็นลดลงเหลือไม่ถึงร้อยละ 70 (ตารางที่ 36 - 37) ดังนั้น จึงยังจำเป็นที่จะต้องสร้างการรับรู้ให้มากขึ้น โดยเฉพาะกับกลุ่มที่ดื่มประจำ ทั้งนี้ บุคลากรที่รู้จักและเข้าถึงกลุ่มดังกล่าวได้เป็นอย่างดีก็คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ซึ่งทำงานในระดับพื้นที่ และมีบทบาทสำคัญมากในสถานการณ์ปัจจุบัน จึงควรฝากประเด็นความรู้ดังกล่าวนี้ไปสื่อสารทำความเข้าใจ สร้างความตระหนักให้มากยิ่งขึ้นกับกลุ่มที่ดื่มประจำ ตลอดจนประชาชนทั่วไป

ตารางที่ 36 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการคิดว่าการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์เป็นการเพิ่มความเสี๋งต่อการติดเชื้โควิด-19 (เฉพาะตัวอย่างที่ตี๋มประจำในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา)

ลำดับ	การคิดว่าการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์เป็นการเพิ่มความเสี๋งต่อการติดเชื้โควิด-19	จำนวน	ร้อยละ
1	ใช่	165	67.6
2	ไม่ใช่	35	14.3
3	ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	44	18.1
รวม		244	100.0

ตารางที่ 37 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการคิดว่าการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์เป็นการทำลายภูมิด้้านทานของร่างกาย อาจทำให้ติดเชื้ได้ง่าย และอาจป่วยรุนแรง (เฉพาะตัวอย่างที่ตี๋มประจำในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา)

ลำดับ	การตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์เป็นการทำลายภูมิด้้านทานของร่างกาย	จำนวน	ร้อยละ
1	ใช่	169	69.3
2	ไม่ใช่	31	12.7
3	ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	44	18.0
รวม		244	100.0

2. ในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด-19 การตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ของประชาชนลดลงอย่างชัดเจน แม้กระทั่งในกลุ่มที่ตี๋มประจำอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง พบว่ามีเกือบ 3 ใน 4 หรือร้อยละ 73.4 ที่ไม่ได้ตี๋มเลย รวมถึงตี๋มลดลง และเหลือไม่ถึงครึ่ง หรือร้อยละ 45.5 ที่ยังคงตี๋มเป็นประจำอยู่ (ตารางที่ 38 - 39) อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มที่ยังตี๋มนี้ก็ควรต้องทำความเข้าใจ สร้างความตระหนักด้ังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจช่วยได้ด้ด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้ด้วยการทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ หรืองานฝีมือต่างๆ ที่อาจเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ด้ด้ (ในรูปแบบที่ยังคงรักษาระยะทางสังคม) เพื่อไม่ให้ประชาชนเบื่อหน่ายในช่วงที่เก็บตัวอยู่บ้าน แล้วใช้เวลาว่างไปกับการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์

ตารางที่ 38 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา
(เฉพาะตัวอย่างที่ตีพิมพ์ประจำในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา)

ลำดับ	การตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
1	ไม่ได้ตีพิมพ์เลย	70	28.7
2	ตีพิมพ์น้อยลง	109	44.7
3	ตีพิมพ์เท่าเดิม	63	25.8
4	ตีพิมพ์บ่อยขึ้น	2	0.8
รวม		244	100.0

ตารางที่ 39 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่าง ที่ระบุความถี่ของการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (เฉพาะตัวอย่างที่ตีพิมพ์ประจำในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา)

ลำดับ	ความถี่ของการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
1	ทุกวัน (7 วันต่อสัปดาห์)	8	3.3
2	เกือบทุกวัน (5-6 วันต่อสัปดาห์)	17	7.0
3	วันเว้นวัน (3-4 วันต่อสัปดาห์)	15	6.1
4	1-2 วันต่อสัปดาห์	71	29.1
5	1-3 วันเท่านั้น	63	25.8
6	ไม่ได้ตีพิมพ์เลย	70	28.7
รวม		244	100.0

3. ในช่วงประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ยังพบว่าบางพื้นที่สามารถหาซื้อได้จากร้านขายของชำในชุมชน/ หมู่บ้าน จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

4. การช่วยเหลือผู้ติดสุราในช่วงประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์นั้นยังไม่มีชัดเจนนัก ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อผู้ติดสุราที่อาจมีอาการถอนพิษสุราได้ จึงควรขับเคลื่อนมาตรการคัดกรอง/ บำบัดผู้ติดสุราอย่างจริงจัง ผ่านหน่วยบริการสุขภาพในระดับพื้นที่ ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) รวมถึงสาธารณสุขหรือโรงพยาบาลประจำอำเภอ/ จังหวัด

5. จากผลการศึกษาที่พบว่ามีเพียงส่วนน้อยที่ได้รับความเดือดร้อนจากการห้ามจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ จึงสามารถใช้เป็นข้อมูลนำไปสนับสนุนมาตรการห้ามจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ในช่วงการระบาดของโควิด-19 ได้ เพียงแต่ต้องมีแนวทางการช่วยเหลือผู้ติดสุราด้วยตามที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น

ภาคผนวก

ขอความกรุณาทำแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ถึงความเสี่ยงและพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที ครับ/ค่ะ

- ท่านคิดว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์ เพิ่มความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่
 1 ใช่   2 ไม่ใช่   3 ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ
- ท่านคิดว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำลายภูมิคุ้มกันของร่างกาย อาจทำให้ติดเชื้อได้ง่าย และอาจป่วยรุนแรงหรือไม่
 1 ใช่   2 ไม่ใช่   3 ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ
- ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ้างหรือไม่
 1 ไม่ดื่ม (ข้ามไปตอบข้อ 5)
 2 ดื่ม ☞ ดื่มบ่อยเพียงใด
 (1) ทุกวัน (7 วันต่อสัปดาห์)   (2) เกือบทุกวัน (5-6 วันต่อสัปดาห์)
 ☞ กรณีตอบทุกวัน หรือเกือบทุกวัน วันที่ไม่ได้ดื่มใช้สารอะไรทดแทน ระบุ.....   ○ ไม่ได้ใช้สารอื่น (งดไปเลย)
 (3) วันเว้นวัน (3-4 วันต่อสัปดาห์)   (4) ทุกสัปดาห์ (1-2 วันต่อสัปดาห์)
 (5) ทุกเดือน (1-3 วันต่อเดือน)   (6) นานๆ ครั้ง (น้อยกว่าเดือนละครั้ง)
- เฉพาะผู้ที่ดื่มในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่
 1 ไม่ได้ดื่มเลย (ตอบสาเหตุในกล่องด้านล่าง แล้วข้ามไปตอบข้อ 5)   2 ดื่มน้อยลง

กรณีตอบไม่ได้ดื่มเลย หรือดื่มน้อยลง เป็นเพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1 หาซื้อไม่ได้/ ซื้อมาก	( ) 2 กลัวเสี่ยงติดเชื้อ	( ) 3 ต้องรักษาสุขภาพให้แข็งแรง
( ) 4 ไม่ชอบดื่ม/ ปกติก็ไม่ค่อยดื่มอยู่แล้ว	( ) 5 ไม่มีเพื่อนดื่ม	( ) 6 รายได้น้อยลง/ ไม่มีเงินซื้อ
( ) 7 ครอบครัวยุติขาด	( ) 8 อื่นๆ ระบุ.....	

- 3 ดื่มเท่าเดิม   4 ดื่มน้อยขึ้น
- กรณีตอบดื่มเท่าเดิม หรือดื่มน้อยขึ้น เป็นเพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1 เครียด	( ) 2 มีเวลาว่างมากขึ้น	( ) 3 ชอบดื่มสังสรรค์
( ) 4 ดื่มเป็นประจำ/ ดื่มจนติด (อดไม่ได้)	( ) 5 มีคนชวนดื่ม ชัดไม่ได้	( ) 6 อื่นๆ ระบุ.....

เฉพาะผู้ที่ยังดื่มในช่วง 30 วันที่ผ่านมา

- ท่านดื่มบ่อยเพียงไร
 (1) ทุกวัน (7 วันต่อสัปดาห์)   (2) เกือบทุกวัน (5-6 วันต่อสัปดาห์)   (3) วันเว้นวัน (3-4 วันต่อสัปดาห์)
 (4) 1-2 วันต่อสัปดาห์   (5) 1-3 วันเท่านั้น
- ท่านดื่มกับใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ( ) 1 คนในครอบครัว   ( ) 2 เพื่อนบ้าน/ คนในละแวกบ้าน   ( ) 3 เพื่อนฝูง/เพื่อนร่วมงาน
 ( ) 4 แฟน (ยังไม่ได้แต่งงาน)   ( ) 5 อื่นๆ ระบุ.....
- ท่านดื่มที่ไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ( ) 1 บ้านตัวเอง   ( ) 2 บ้านเพื่อน/ บ้านแฟน (ยังไม่ได้แต่งงาน)   ( ) 3 ร้านค้าในชุมชน/ หมู่บ้าน
 ( ) 4 ร้านอาหาร/ ผับ/ สถานบันเทิง   ( ) 5 ที่สาธารณะ เช่น ข้างทาง ริมน้ำ ชายหาด สวนสาธารณะ
 ( ) 6 อื่นๆ ระบุ.....

4.4 ในจังหวัดที่ท่านอยู่อาศัย ในขณะนี้มีการประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่

( ) 1 มีประกาศห้ามจำหน่าย ( ) 2 ไม่มี ( ) 3 ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ (หากตอบไม่มี/ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ ข้ามไปตอบข้อ 5)

ถ้ามีประกาศห้ามจำหน่าย ท่านได้ซื้อตุนไว้ก่อนประกาศ หรือไม่

( ) 1 ตุนไว้ก่อน

( ) 2 ไม่ได้ตุน ในช่วงวันที่ประกาศห้ามจำหน่าย ท่านได้ดื่มหรือไม่ 1 ไม่ได้ดื่ม 2 ดื่ม

กรณีที่ดื่ม ท่านหาซื้อได้จากที่ไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1 ร้านขายของชำในชุมชน/ หมู่บ้าน 2 สั่งตรงจากเอเย่นขายเหล็ก 3 ซื้อผ่านออนไลน์

4 โทรสั่งให้บริการส่งถึงบ้าน (เดลิเวอรี่) 5 ซื้อเหล่าหนีภาษี/ เหล้าเถื่อน 6 ต้ม/ หมักเอง

7 ที่บ้านมีเก็บไว้อยู่แล้ว 8 ดื่มกับเพื่อนหรือคนอื่น 9 อื่นๆ ระบุ.....

5. ในช่วงวันที่ประกาศห้ามจำหน่าย ท่านยังพบเห็นว่ามีเครื่องดื่มสังสรรค์ในชุมชน/ หมู่บ้านของท่านหรือไม่ [ ] 1 พบเห็น [ ] 2 ไม่พบเห็น

6. ในช่วงวันที่ประกาศห้ามจำหน่าย ท่านยังพบเห็นมีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน/ หมู่บ้านของท่านหรือไม่ [ ] 1 พบเห็น [ ] 2 ไม่พบเห็น

7. ในชุมชน/ หมู่บ้านของท่าน มีการรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 หรือไม่

[ ] 1 มีการรณรงค์ [ ] 2 ไม่มีการรณรงค์ [ ] 3 ไม่ทราบ/ ไม่แน่ใจ

8. ในชุมชน/ หมู่บ้านของท่าน มีการช่วยเหลือผู้ติดเชื้อหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[ ] 1 มีการคัดกรอง/ บำบัดผู้ติดเชื้อ [ ] 2 อนุญาตให้ซื้อและดื่มได้ [ ] 3 ช่วยหาวิธีลดความอยากดื่มสุรา

[ ] 4 อื่นๆ ระบุ..... [ ] 5 ไม่มีการช่วยเหลือใดๆ [ ] 6 ไม่มีผู้ติดเชื้อ [ ] 7 ไม่ทราบ/ ไม่แน่ใจ

9. ท่านได้รับความเดือดร้อนอย่างไรบ้าง ในช่วงการระบาดของโควิด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[ ] 1 สูญเสียรายได้ [ ] 2 มีความยากลำบากในการทำงาน/ ประกอบอาชีพ [ ] 3 ตกงาน/ ถูกเลิกจ้าง

[ ] 4 ยากลำบากในการกินอยู่ [ ] 5 มีค่าครองชีพ/ ค่าใช้จ่ายเพิ่ม (เช่น อาหารแพง เสียค่าส่งอาหาร ค่าหน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์เจล)

[ ] 6 ไม่สามารถไปหาครอบครัว แฟน เพื่อนญาติพี่น้องได้ [ ] 7 เครียด วิตกกังวล [ ] 8 อื่นๆ ระบุ.....

[ ] 9 ไม่ได้ได้รับความเดือดร้อนใดๆ

10. ท่านได้รับความเดือดร้อนอย่างไรบ้าง ในช่วงห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[ ] 1 เสียรายได้จากการขาย หรือเสียรายได้จากการปิดร้านอาหาร/ สถานบันเทิง [ ] 2 ไม่ได้ดื่มสังสรรค์

[ ] 3 มีอาการถอนพิษเหล้า เช่น ตัวสั่น วิตกกังวล คลื่นไส้ อาเจียน อ่อนเพลีย ตึงเครียด ชัก ประสาทหลอน สับสน รุนวาย

[ ] 4 อื่นๆ ระบุ..... [ ] 5 ไม่ได้ได้รับความเดือดร้อนใดๆ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ [ ] 1 ชาย [ ] 2 หญิง 2. อายุ.....ปี

3. สถานภาพสมรส [ ] 1 โสด [ ] 2 สมรสและมีบุตร [ ] 3 สมรสแต่ไม่มีบุตร [ ] 4 หม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่สำเร็จมา [ ] 1 ไม่เคยเรียน [ ] 2 ประถมศึกษา [ ] 3 ม.ต้น [ ] 4 ม.ปลาย

[ ] 5 ปวช. [ ] 6 ปวส. [ ] 7 อนุปริญญา [ ] 8 ปริญญาตรี [ ] 9 สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพประจำที่มีรายได้หลัก [ ] 1 ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ [ ] 2 พนักงานบริษัทเอกชน [ ] 3 ค้าขายรายย่อย/ บริการรายย่อย

[ ] 4 ธุรกิจส่วนตัว/ผู้ประกอบการ [ ] 5 ผู้ใช้แรงงาน/ รับจ้างทั่วไป [ ] 6 เกษียณอายุ/ พ่อบ้าน/ แม่บ้าน [ ] 7 เกษตรกร/ ประมง

[ ] 8 อาชีพอิสระ อาทิ ทนายความ สถาปนิก [ ] 9 นักเรียน/ นักศึกษา [ ] 10ว่างงาน [ ] 11 อื่นๆ ระบุ.....

6. รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน [1] ไม่เกิน 5,000 บาท [2] 5,001 - 10,000 บาท [3] 10,001 - 20,000 บาท

[4] 20,001 - 30,000 บาท [5] 30,001 - 40,000 บาท [6] 40,001 - 50,000 บาท [7] มากกว่า 50,000 บาท

7. อาศัยอยู่เขต/ อำเภอ..... จังหวัด.....

8. อาศัยอยู่ในพื้นที่ [ ] 1 กรุงเทพมหานคร [ ] 2 ในเขตเทศบาล [ ] 3 นอกเขตเทศบาล ...ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ครับ/ค่ะ